

Diplomat izrekel svoje kritike

Društvo slovenskih izobražencev Nekdanji zunanji minister Dimitrij Rupel je v Trstu predstavil svojo knjigo *Dobri nameni*, ki je izšla ob njegovi 80-letnici. Oster je bil do vlade Roberta Goloba, pa tudi do izbrisanih, ki da niso bili žrtve krivice

Peter Verč

TRST Vlada Roberta Goloba je relativizirala samostojnost slovenske države in poskušala vzpostaviti kontinuiteto z režimom, ki je vladal do leta 1990, je na ponedeljkovem večeru Društva slovenskih izobražencev (DSI) ocenil Dimitrij Rupel.

Zunanji minister v vladah Lojzeta Peterleta, Janeza Drnovška, Antona Ropa in Janeza Janše je v Peterlinovi dvorani v pogovoru z urednico Ignacijo Fridl Jarč predstavil svojo zadnjo knjigo *Dobri nameni*, ki je nedavno izšla pri Slovenski matici ob avtorjevi 80-letnici. V njej so na dobrih 500 straneh razgrnjeni spomini na prehojeno pot ter ocene nekdanjega in sedanjega političnega dogajanja.

Nekdanji visoki diplomat z ocenami ni bil skop niti na večeru DSI. Očitek odhajajoči vladi je med drugim utemeljil s sklepom o ukinitvi muzeja slovenske osamosvojitve. Kritičen je bil tudi do izbrisanih, češ da niso bili žrtve krivice, ampak da so najprej odšli iz Slovenije in se v njo »začeli vračati«, ko so videli, da je novonastala država uspešna.

Glede sedanjih razmer pa se je med drugim obregnil ob »nenavadno« dejstvo, da so v ljubljanskih hotelih zaposleni ljudje, ki slabo obvladajo slovenščino, »z eno besedo – južnjaki«, se je izrazil Rupel, ki je bil v dolgi politični karieri nekaj časa tudi generalni konzul v Trstu.

Slovenska osamosvojitve

Stikom z italijanskimi politikami je glede na to, da je govoril v

Trstu, posvetil nekaj več časa. Ponovil je, da je bil nekdanji vodja italijanske diplomacije Gianni De Michelis najprej nenaklonjen slovenski odcepitvi. Omenil je tudi dolg pogovor z vidnim predstavnikom Krščanske demokracije Amintorejem Fanfaniem in kardinalom Angelom Sodanom ter postavil domnevo, da je pri spremembi italijanskega stališča do slovenske samostojnosti pomembno vlogo odigral papež Janez Pavel II., potem ko je poleti leta 1991 prejel pismo ljubljanskega nadškofa Alojzija Šuštarja z opisom napada Jugoslovanske ljudske armade.

Prepričevanje mednarodne javnosti, naj podpre osamosvojitve Slovenije, je bila težka naloga, je poudaril Rupel. Vendar po začetnih težavah se je vse odvijalo razmeroma hitro in uspešno, tudi z zabavnimi anekdotami. Med te sodi dejstvo, da so ZDA po Ruplovi želji, izrečeni v šali, priznale Slovenijo ravno na 7. april, na rojstni dan zunanjega ministra.

Demosove politike, ki so na koncu 80. in v začetku 90. let krojili slovensko osamosvojitve, je Rupel opisal kot velike, ki so uresničili ideje nekaterih vidnih slovenskih politikov iz 19. stoletja, med katere je sam uvrstil tudi pradedo Ivana Nabergoja, nekdanjega župana na Proseku in poslanca na Dunaju.

Vmesni generaciji, se pravi slovenski garnituri v SFRJ, je Rupel posvetil razmeroma manj pozornosti. »Ne izključujem, da so nekateri med njimi imeli dobre namene,« je dejal in dodal, da je tudi pot v pekel tlakovana z dobrimi nameni.

V Peterlinovi dvorani Pogovor med Dimitrijem Ruplom in Ignacijo Fridl Jarč je uvedel Martin Breclj FOTODAMI@N

Rupel se je obregnil tudi ob dejstvo, da v ljubljanskih hotelih delajo »južnjaki«

Sprava je še daleč

Zelo kritičen pa je bil do prevladujočih zgodovinskih razlag dogajanja med drugo svetovno vojno, pri čemer je med drugim ocenil, da se je prvi poskus postaviti po robu okupatorju Marko Natlačen, ne pa Protiimperialistična fronta, ki se je šele kasneje preimenovala v Osvobodilno fronto.

Velikega upanja, da bi na Slovenskem lahko prišlo do sprave, Rupel nima, pri čemer je izrazil prepričanje, da slovesnost v Kočevskem rogu 8. julija 1990 ni bilo pravno dejanje, ampak pogreb za domobrance, ki se ga je udeležil tudi takratni predsednik še ne samostojne Slovenije Milan Kučan z govorom v slogu »tisto je bilo takrat, danes je drugače«.

80-letni politik in književnik – med večerom sta z Ignacijo Fridl omenila tudi publiistično, satirično in leposlovno pisanje v času, ko je v Jugoslaviji vladala cenzura – se je na koncu zaustavil še pri ilustraciji. Demosova vlada je ni izpeljala zlasti zaradi stališča Franceta Bučarja in Jožeta Pučnika, da nova oblast ne bo ravnala kot komunisti. Demosova koalicija pa je naposled razpadla zlasti zaradi nesoglasij okrog vprašanja privatizacij oz. lastninjenja.

Na koncu večera je podpredsednica Sveta slovenskih organizacij Marija Breclj Dimitriju Ruplu izrekla čestitke ob nedavnem življenjskem jubileju in mu izročila priložno stno darilo.